

Mit énekeltek száz éve ott, ahol ma lakunk? 200 ezer dal került fel meg a Zenetudományi Intézet hangos térképére

Páratlan adatbázis került fel a Hungaricana oldalára, ami persze nem jelent semmit, mert a Hungaricanán van már pár ilyen, ráadásul elég sok mindenre szokás azt mondani, hogy páratlan. De ez most tényleg az! Több okból is.

Térképre vittek ugyanis az MTA BTK Zenetudományi Intézet hangarchívumából több mint 12 ezer órányi felvételt. Többnyire népdalokat. Ez a mennyiség elég nehezen felfogható dolog, a gyakorlatban körülbelül 200 ezer dallamot jelent. Ami persze szintén nehezen felfogható, de azért már talán könnyebb befogadni. Mindenesetre Magyarországon eddig még nem volt hasonló méretű hangadatbázis, különösen olyan, ami szabadon hozzáférhető.

Sőt. Tekintve, hogy a Kárpát-medencei népdalkincs kiemelkedő gazdagságú, és külföldön ráadásul különböző szerzői jogi kötöttségek nehezítik az ehhez hasonló publikálást,

**EZT A TÉRKÉPES ADATBÁZIST VILÁGVISZONYLATBAN IS NYUGODTAN NEVEZHETJÜK
EGYEDÜLLÁLLÓNAK.**

A térképen néhány kattintással megtudhatjuk, mit énekeltek az ott élők harminc, ötven vagy akár száz évvel ezelőtt. Vagy legalábbis, mi az amit magnóra, lemezre vagy kottába énekeltek. Vannak dallamok, amelyeket még Kodály Zoltán gyűjtött, és vannak, amelyeket a kilencvenes években vettek fel.

A tervek szerint ez az adatbázis nem marad elszigetelt. Mint a projektet vezető Bolya Mátyás, az MTA Zenetudományi Intézetének munkatársa elmondta, a hangarchívum már most is tartalmaz írásos feljegyzéseket, de ezt a későbbiekben filmfelvételekkel egészítik ki, így a néptánc-örökségünkbe is könnyen betekinthetünk a neten.

Persze, mint valószínűleg mindenki, én is a saját lakhelyemre voltam kíváncsi, ami Budapest. Szkeptikus voltam, de kellemesen csalódtam: itt is gyűjtöttek népdalokat. Egyrészt azokon a kistelepüléseken, amelyek egykor nem tartoztak a fővároshoz (Rákoskeresztúr, Pesterzsébet, Cinkota stb.), másrészt az 50-es években még Pesten is simán bele lehetett szaladni az ország távoli részeiről hozott nótákba.

Egy ilyen méretű adatbázisban akadnak különös dolgok, mondjuk az olyan furcsa kezdősorok, mint amelyekre Bolya Mátyás hívta fel a figyelmemet:

Az népzene, ha a lelátón üvöltenek a szurkolók? Hát persze!

A The lion sleeps tonight témáját népdalnak kiáltották ki, és fél évszázadon át semmit sem fizettek a szerzőnek, míg mások meggazdagodtak belőle.

Na igen, a népzene az nem mindig pont olyan, mint ahogy azt elképzeljük. Vagy ezen a sarkadi felvételen (21:44-től) például azt énekli egy idős nő, hogy:

Tóth Évike bő ruhája, rájrom recece,
Megakadt a kapufélben, rájrom recece.
Nem a kapufél fogta meg, rájrom recece,
Bartók Béla ragadta meg, rájrom recece.

Utána persze elmagyarázza, hogy az ifjabb Bartók Bélára gondolt. Hát, így hat vissza a folklórkutatás a népzeneire.

Az adatbázisról itt találni több információt, a térképet pedig itt lehet elérni. Aki még többre kíváncsi az látogasson el a hangarchívum bemutatójára a Zenetudományi Intézetbe, április 11-én csütörtökön, 16:00 órára.

Zubreczki Dávid

[Index](#) , 2019. április 10.

- [Eredeti cikk](#)
- [Bemutató](#)
- [Adatbázis](#)